

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben	10 kor. — fill.	Egy évre	16 kor. — fill.
Egy évre	5	Fél évre	8
Fél évre	3	Negyed évre	4
Negyed évre	2	Egy órára	1
Egy órára	1		

Egyes szám ára 4 fillér.

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többeszer megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

A felfüggesztett város.

Emberemlékezet óta Mamusich Lázár ur Szabadka sz. kir. város polgármestere. Talán a bonfoglaláskor már ő üdvözölte Árpád apánkat a város előtt, fehér ruhás lányok élén és biztosítá, hogy minden időben a mindenha uralkodandó kormányra fog szavazni és hatáskörében szavaztatni. Garázdálkodásai városzerte ismeretesek voltak, neki büntetlenséget biztosított azon körülmény, hogy mindig kormánypárti képviselőt liferált a város a parlamentbe, sőt befolyásos egyéneknek egyéb is jutott. Tisza, Szapáry, Wekerle és Bánffy alatt zavartalanul folyt a Mamusich-féle csendélet és szólt a csendes a város pénzei rovására. A városi ellenzék — mert ilyen is volt — ádáz harcokat folytatott a közpénzek tolvajai ellen, de ezeket eltakarva a választásokkor tündöklő polgármesteri palást. Sohase volt igaza egyetlen felebbezésnek sem, mely hiába járta meg a belügyminiszteriumot: Mamusich mindig a markába nevetett, mert akármily kriminálitást követett is el, minden rendben volt a belügyminiszteriumnál, hiszen azt a Tisza-Bánffy szellem vezette.

A kisértet.

Hajh! bizony azon már nem lehet segíteni. A borzalmas eset megese. A körülálló arcán a megdöbbenés sápadzott. Az egész társaság néma szemrehányással tekintett a merénylőre, aki lesütött szemmel törülgette szalvétával a völegény új frakkját. Mind hiába! a folt ott volt és ott maradt.

A völegény frakkján folt! mily iszonyu omen! Igaz, hogy a szegény inas reszkette igyekezett ügyetlenségének nyomait láthatatlanná tenni és akár oklevelet állított volna ki arról, hogy azt nem a sors keze, hanem az ő gyámoltalan keze idézték elő — de már azt józan észszel követelni sem lehet, hogy ily balesetből a násznépség ne vonjon csalhatlan következtetést az új házaspár jövőjére nézve.

Szunyoghy Jancsi, a bálók hősenek frakkját tenyéryi folt ékteleníti el! Na hát, akárci akárci mondjon is, ez nem a pusztá véletlen játéka — hanem no — de majd meglátjuk!

Az általános megütközésben csak a menyasszony, azaz az új menyecske nem veszi el fejét. Hiszen nem azért oly járatos ő a keztyű és selyemfűző tisztogatásában, hogy új urát akár csak tíz percig is az egyhangu és hangos sajnálkozásnak ki-

A szabad királyi városnak főispánja is volt, kinek okvetlenül kellett Mamusich és tisztikara visszaéléseiről, sikkasztásairól tudnia. Nem valószínű, hogy a városi ellenzék, mely élet-halál harcot folytatott a bűnös tisztviselők ellen, ne iparkodott volna a főispánt felvilágosítani a temérdek lopás, sikkasztás, hivatali visszaélés és egyéb melasztás felől. A főispán sohasem avatkozott a dologba, elhitte vakon, Mamusich füllentéseit és fedezte tekintélyével a polgármestert. A főispánnak hivatalos kötelessége minden negyedévben sz á m o n k é r ő s z é k e t tartani, hol minden főbb hivatalnok működését behatólag tartozik megvizsgálni. Ezenkívül kötelessége a hivatalok megvizsgálása, a pénztárak vizsgálata, a vagyonkezelés ellenőrzése, a hivatalnokoknak előzetes bejelentés nélküli meglepése, a számadáskönyvek adatainak felülvizsgálata stb. Mindebből a főispán mit sem teljesített.

A városnak ezenkívül közigazgatási bizottsága is van, mely szintén felelős az ügyek menetéről. E szerencsétlen testületet Tisza Kálmán teremtette meg azért, hogy Szabadka szab. kir. város közigazgatási bizottsága épp oly bünrészes a város pénzkezelésének ször-

nyü állapotában, mint a főispán, a ki legelemibb kötelességét mulasztá el a várossal szemben.

Ősidők óta folyt azonban a kedélyes élet Szabadkán, a bácskai virtuosok klaszszikus földjén. Aki csak egy hetet töltött ott valaha „jó társaságban“, tudja, mi a „petek“, azaz az ivás estétől másnap estéig egyfolytában kártyajátékkal, cigányzenével és vad dárídóval kombinálva. A bankot régen egy országgyűlési képviselő adta, kiről sokszor megírták, hogy hamis kártyás; de azért nagy közönsége volt mindig. Jó dolga van ott a cigánynak, örménynek és váltó forgatással dolgozó uzsorásnak, meggazdagodott ott minden üzér, aki szemes és szemtelen tudott egyszerre lenni. A város urai jártak elől jó példával, volt ott annyi pénz, amennyi kellett és jóval több bor, mint amennyi kellett arra, hogy egy 70.000 lakosu város örök-mámorban támolyogjon folytonosan.

A gyöngyállapotokat megirigyelte Széll Kálmán belügyminiszter, ki nem tekintve Mamusich Lázárnak Tisza-Bánffy alatt szerzett kortes-érdemeire, egy második Kaffkát küldött a város nyakára Buth Károly osztálytanácsos személyében. Buth Károly, nevének

tenni kénytelen legyen. Hamar azt a folt-tisztító szappant!

Gyors szökkeléssel leányszobájában termett. A szoba üres volt és még zavart a délutáni készülődéstől. Csak néhány sugarat vetett be a a hold, a mennyre a fehér függönyök ránczai azt megengedtek. Úgyesen került ki a földön heverő ruhadarabokat, biztos kezzel emelte le a kis álló tükröt a szekrényről, mely mögött a szappanak kelendett állnia. De a szappan nem volt ott. Aha! A fiókban lesz . . . Itt sincs. Talán a mama . . . nem . . . itt sincs. Töprengve tekintett körül a szobában, szemei sorba tapogatták a sarkok karsu butorait, de a szappan csak nem került elő.

Ejnye! ejnye! . . . de nini . . . persze . . . és egy fordulattal a kandalló elé lépett. Egy antik, huayorgató lábas óra állt azon, meg még valami, a mitől a menyasszony szive hangosan megdobogott.

Egy fehér kisértet, egy elvesztett, viszszafeleltél elvesztett boldogság hazajáró emléke. Nem vigyorgó, lelketremítő csontkoponya, hanem fehér alabástrom, Miramarenak miniatúr utánzata, fehéren ragyogó tornyával, mosolygó homlokzatával, oly könyveden kiformázva, mintha egy szeszélyes leányalom megkristályosodott kifejezése lenne.

Hányszor merengett el a fejedelmi

kastély gypszutánzata felett, de szívébe sohasem nyillalott át oly gonoszul a multak emléke, mint e pillanatban és rohamosan meggyült érzelmeitől fojtott torkán át halk sikolylyal ejtje ki:

„Béla!“

Hirtelen észébe ötlött az olvasni tiltott Karthauzi komor figyelmeztetése: Fajdalmasabb ama hely, hol kedvesünkkel utóljára találkozánk, mint ama hely, mely kedvesünk hamvát takarja!

Óh — ti verőfényes tengerpartok! Te örökkön ringó hullámverés! Ti voltatok tanui boldogságunknak, midőn először szerettem és gyönyörbefuló eszméjével hajtám fejemet az ő keblére, melyben én fakasztam az első viszonyszerelmet . . . Akkor véltem megvalósulni, betelni vágyaimat, a magasan röpülő, követelő leányálmokat.

Nézte-nézte azt a mosolygó, fájdalmat ébresztő néma kiser etet és szemei előtt meg-elevenedtek a rég elrohant boldog percek, melyek napsugarat árszának fiatal, érintetlen lelkére és beleélte magát, egész öntudatát átengedve a kisértő káprázatnak, az utolsó, a felejthetetlenül édes együttlet mámorába.

Eltűnt körülte a jelen, szétfoszlott a valóság sötét korlátja; az emlékezés ellenállhatlanul hatalmába vevé egész lényét.

megfelelően, nagy bút hozott a vidám városra, mert jelentése nyomán a belügyminiszter felfüggeszté a város egész tisztikarát, élén Mamusich Lázár polgármesterrel és Tillmann Zoltán főszámvevővel, kiket a belügyminiszter temérdek okmányhamisítással, visszaélésekkel és egyéb kriminalitásokkal vádol. Ezenkívül a város egész tisztikarát le egészen O p o l c z e r Á d á m i r n o k i g vizsgálat alá vétetni rendelte.

Most már a vizsgálatot vezető hivatalos közege kötelessége leendő felfüggeszteni a következő urakat, kik ellen a belügyminiszter a vizsgálatot elrendelte: Lyudibratics pénzügyi tanácsnok, Jakobsics gazdasági gondnok, Herczegh és Szalay rendőrkapitányok, Vuikovics számvizsgáló, Martyn és Kondjszky pénztári tisztik, Botisch aljegyző, Birkás tanácsnok, Schmied kórházi orvos, Kohlhauser levéltárnok, Opolczer irnok, kiknek felfüggesztése bizonyára eredményezni. Szóval egy rothadt közigazgatású város hivatalnokainak apraja nagyja benne van egy óriási panamában, melyben a belügyminiszter az elkezdett, el-sikasztott, jogtalanul elköltött összeget egyelőre egymillió 575.082 korona 49 fillérre teszi, azonban nincs kizárva az eset, hogy a város még vagy hárommillió koronáig károsodik, tekintettel arra, hogy a belügyminiszteri

Lelki szemei előtt megnyílt az Adriának ilatotlehelő öble, napfénytől csillámzó tengersíkjával, mohlepte sziklaival, szárnycsattogó galambjaival. Maga mellett érezte Bélát és lelkét, szívet az üdvözülés hulláma rohanta végig.

Eszmeletlenül veté le magát a kis pam-lagra es szeméit merően szegezve a mosolyogva integető kiseretetre, még egyszer végig élte első szerelmének hamar végződő boldog történetét.

A beszürodő fénysugarakat egy elvonuló felhő elveszíté. A homály mind setétebb lön s a fokozatos elsetetüléssel elveszték ábrándjai is alakjukat. Midőn a virágözveze kastélyhomlokzatot a setétség egészen elnyelte, ijedten emlékezék vissza a ravatal néma ünnepélyességére, a viasszerüleg mozdulatlan koporsó-koszorukra, a vastag gyertyák rémes fényere, melynek világításánál utoljára csökölő meg a nemes homlokát és ártatlan leányszívét a fájdalom iszonyu erővel marcangoló meg.

Egyszerre a valóságra ébredt. Esmé-letében összefolyt a mult fájós emlékezete az összehasonlítás keserü eredményével és a veszni indulónak lelkét átjáró halálsikoltásával kiáltá el még egyszer:

— Béla!

A násznépség ijedten tódult a szobába. A szobát hirtelen világosság tölté el. A kis pam-lagra borulva találták meg Margitot. Könnyei dusan omlottak s midőn zokogása beszélni képessé tevé, a sok kérdésre csak azt felelé:

— Nem tudom a szappant megtalálni.

Mert ilyen gyenge és ilyen erős a leányszív . . .

Tycho.

osztálytanácsos csak három hónapig vizsgálhatta a pénzkezelés évtizedekig tartó miniszteriumait.

A belügyminiszter a város közönségéhez intézett 45.909. számú leiratában rendkívül keztyüs kézzel nyul hozzá a szabadkai panamához, E leirat fggalmazója ígén udvarias ember lehet, mert midőn milliós sikkasztásokról van szó, így fejezi ki a tisztikar egészével szemben elégedetlenséget:

„— — — A tisztikar körében a pontosság, lelkiismeretesség, kötelességtudás, szorgalom, ügyszeretet és buzgalom nem látszik oly mértékben kifejtettnek, mint a közszolgálat érdeke követeli.“

Mamusich Lázárról, ki „18 éve áll a tisztikar élén“, a következő tapintatos megjegyzéseket olvassuk a miniszteri leiratban:

„— — — A vezetés kellő gondot nem fordít a tisztviselői erények fejlesztésére és ébrentartására, ebből pedig az következik, hogy a tisztikar vezetője, a polgármester, a város közigazgatásának helyes vezetését, a czéltudatos, a takarékos gazdálkodás irányítását, a törvény és szabályrendeletben előirt felügyeleti és ellenőrzési fontos kötelesség teljesítését vagy egyéb meg nem engedett czélokra tudatosan alárendelte, vagy belőle a feladatának sikeres betöltésére szükséges képesség hiányzik.“

Minő mesés udvariasság szól e szavakból, különösen azt tekintve, hogy alább a belügym. maga konstatálja, hogy ezekre menő hamis tételek vezetettek a könyvekbe, könyvelési művellettel felhatalmazás nélkül hitel-átruházásokat teljesítettek (pl. 160.000 koronás hitelt minden miniszteri jóváhagyás nélkül eszközöltek), nem létező tételeket kiegyenlítésül vezettek be a könyvekbe (azaz elsikkasztott összegek elszámolására tételeket hamisítottak), hamis mérleget állítottak ki, stb., — szóval a takarékos gazdálkodásra való „czéltudatos irányítás“ erősen hiányzott Szabadkán. „A város jövedelmeinek és kiadásainak jelentékeny része nem közvetlenül a házi pénztárba folyt be, illetőleg nem onnan közvetlenül fizettetett ki a jogosultaknak“ mondja a leirat udvariasan a sok sikkasztásról. Valóban mesterműve e miniszteri rendelet az udvariasságnak, csak azt kell kérnünk a miniszter urtól, hogy a leendő vizsgálatnál ne a kötelességet mulasztott főispánt bizza meg, hanem azt is függeszsze fel állásától; a jelenlegi közigazgatási bizottság összes hivatalból tagjai városi részről ugyis kiesnek.

Minden még oly szomorú dolognak szokott komikus háttére is lenni. Szabadka panamájának is van. Mamusich

Lázár ur „aljas rágalalmazónak“ jelenti ki azon közlemény íróját, ki egy millió nyolcszázézerkorona eltűnéséről beszél. „Tény az, hogy a városi pénztárak a legnagyobb rendben találtattak“, írja még a polgármester, „csakis a katonauági osztálynál történt visszaélés“. Bámulunk az erőteljes nyilatkozaton. A belügyminiszter udvarias konstatálása ellenében, ki az összeget 1.8 millióra teszi, aljas rágalalmazónak meri nevezni a sikkasztó polgármester — a konstatáló minisztert. Vajjon milyen humorral dugja zsebre a miniszterelnök ur a hatalmas polgármester e nyilatkozatát? S vajjon a visszaélések letagadásában Mamusich polgármester tanult-e Máramaros megye ispánjaitól, vagy azok ö tole? **(H—k.)**

A karczagi vásáron.

(Ajánlva a legelőt pusztító uraságok figyelmébe.)

Most, midőn a szabadsáért epedő lelkes ünnepek viharos lángjai oszladozni kezdenek, épen a híres debreczeni városok közepette találjuk magunkat. Mintha az ezen alkalomra ide özönlők serege a szabadság vértanúinak frissen hantolt sírjához, a dicső napok után az immár 53 éves csapások első szomorufüzéhez, és mostan a szabadság újabb génuszához zárandokolna. Tanítani kell a népet, hogy így legyen.

És e híres debreczeni vásárok közepette mintegy önkénytelenül eszembe ölik a multkori. jul. 13 án, Margit napkor tartott karczagi vásár.

Hej karczagi vásár, régi híres karczagi vásár! Mintha már minden romba akar-na dőlni e szerencsétlen hazában.

More patrio szállottunk el az egykor oly nevezetes nagy kunstációra. Neki vet-tük magunkat a délibábos pusztának, s mentünk mindég arra, a merre a puszták mélyében egy — egy sugar rongy lebegett a tünde, foszlós, fodros hullámok tetején.

Szeretem a pusztát! Ott érzem magamat Igazán szabadnak, Szemeim ott járnak, a hol nekik tetszik, Nem korlátoztatnak, Nem állnak körültem mogorva sziklák, mint Fenyegető rémek, A csörgő patakot hányva-vetve, mintha Lánczot csörgetnének!

Petőfivel együtt ezt kiáltottam a mesze sikon éjszaknak, keletnek, délnek és nyugotnak, és szállt az ének messze messze, arra a hegyeknek mindenfelé, mintha lelkesíteni akartam volna a sikság öreit, hogy óvják meg e drága földet, az igaz magyar hazát, minden véstől, ellenségtől.

Azt mondják, hogy száraz e föld, hiszen a végtelen tenger szelleme ott hullámozik körülünk, a mint égszín kék tükörön a gyöngye hajlatu hullámok hóhabos utait az örvendő nap röpke sugara ki-kiragogatja.

És magunk előtt a végtelenség tetsző alföldi táj, melyet domb sem szakít meg a torony stányában. Haladunk előre. Mind több és több csapat jószág, eladó birka nyáj maradoz utánunk.

Még a vásártér sem úgy néz ki már, mint ezelőtt csak néhány esztendővel is, hát

még amit odavisznek, no meg a ki odaviszi és aki megveszi.

Nézzük csak, hogy is volt?

Volt ott eladó jószág elég. Bőségesen. De ami volt, bizony majdnem kizárólag debreczeni gazdáké, hogy miért? Egy pár sorral odább emlitem meg.

De ugyan ki vette volna?

Derek, kövér, degez bugyellárisu kúpeczek csak most kellett volna ám oda, hogy vitték volna el Ausztriába, vagy akár merre, de legalább vitték volna el azt a szegény birkát, vagy azt a csikót, tehenet, ökröt, mikor a magyar embernek ugyis oda kell adnia, mert a német jól is lakik potomáron belőlünk, mert hát ugyanhol értékesíthetnők gazdag termésünk tetemes feleslegét, de emellett pénzt is kell ám neki te remtenünk.

Aki vevő volt, az legnagyobb részt csak olyan amateur kúpecz volt, mint szegény ember szokta, a ki csak a legjobb alkalmat kereste, a portékát majd hogy épen feleáron nem kérte. A kinek aztán mindenáron pénzre volt szüksége, úgy is odaadta, úgy tett, mint a hogy az én kedves Imre bátyám mondotta igan jellemzően:

— A nyakukba akasztom ezeknek a csikóknak a passust, vegye aztán, aki többet ad értők.

És még így is alig vették, mert szerencsés volt, akinek még csak meg is kérték az eladó marháját; mint aki az utolsó kis pénzec kéjét hozta el, de nehezen tud megvalni ép az utolsótól. És ha hozzá tesszük, hogy a vevők mégis legfőképpen attól féltek, hogy a további eladáson veszteni fognak még ily olcsó portékájukon is, elő tanubizonysága lesz ez a vásár azon nagy szükségnek, hogy hazánk érdekében a nyerstermelési vámot emelni kell, hogy idegen államok konkurrencziája ne szorítsa ki az osztrák piacról termelésünket, vagy legalább is a másfelől való bevételek alkalmas fenyítő eszközére mutatva ne rángassa az osztrák piac árainkat, amint épen neki tetszik, míg mi vesszük az iparcikkait, amint szin én nekünk tetszik és nem úgy, a mint a paritas elve szerint nekünk. Ivazán könnyű kirabolni a magyar ember pénzt a könnyű az oláh és tót bankok vércéseinek zsákmányra találni nálunk.

Kedvetlenül bandukoltunk hol ide, hol oda; szinte szokatlan ünnepélyes pozitúrával fogadott az ember minden olyant, ki még csak rá is merte vetni szemét a szegény gazdátlanra.

Hej karczagi vásár, régi híres karczagi vásár!

Bizony szegényedik a magyar ember mindenképen.

De talán épen legelől kellett volna elmondanom, hogy mikor a vásarra értünk, egy karczagi gazda szoba elegyedett velünk s elmondá a többek között keserű panaszt, hogy

— Ezelőtt még néhány esztendővel annyi sok birkája volt itt a karczagi gazdáknak, hogy még fele is sok volt; de most bizony nem látok egy szálát sem, nem is volt ott talán egy csepp kunsági birka sem. — Mikor azt a földet (a közlegelőt) felosztották, 1—2 esztendeig csak örültünk neki, mert szánhattunk, vethetünk s eleinte termelt valamieskét, de aztán még azt is megbánta. Hogy a közlegelő megszűnésével addigi gazdag marhatenyésztésünk is tönkre ment, a szántóföldet nem tudtuk megrágyázni és lesóványodott. Ugy hogy mai nap már nincs több, mint egy-két fogat jószágja egy „gazdá”-nak, egy-két tehene, egy rosz hizója, a földje is gyenge. Szegények vagyunk uram!

Igy hallottam én ezt attól a jó öreg-

től, a kinek szintén volt ezelőtt sok szép mindene. És én igazat adtam neki.

Hát te belőled mi lesz debreczeni gazda? ha a délibabos Hortobágytól elesen? — Azt mondják különben, hogy csak a javát veszik el; no, a többit adhatják is. —

Bizony annak a tapasztalt öreg embernek a beszédét hallva, nem kételkedem, hogy a mi gazdáinknak hasonló sorsuk lesz. Előre érzik ők ezt, és sokkal jobban átlátják, mint a kik a gazdálkodásban nem foglódottak, csak épen híreből ismerik, mint a tiroli ember a debreczeni kolbaszt.

Mi lesz akkor a híres debreczeni polgárságból, és a majd felszáz millióval bíró városból? A gazdaközönység, a mely eddig lelke volt az Alföldnek, lelke az egész Magyarországnak, elcseneveszedik, elpusztul, és ennek nemcsak Ausztria lesz az oka, hanem maga a nemes város! de hisz egy pár bérlő ember annál gazdagabb lesz? Nos ez igaz is! A város azonban — közönyösen veszi a dolgot, a mit a polgárság szegényedése révén vesz, annyival többet fog nyerni a Hortobagy újabb bérletőiből; ez is igaz.

Uraim! vajon közönyös legyen-e előttünk, hogy a debreczeni „polgárság” így tönkre menjen és helyében néhány uraságok dugzagdognak a mi nyakunkon, vagy hogy úgy maradjanak az akeziák, a mint eddig voltak?!

A többek között az egyik debreczeni újság régebbi számában is jelent meg olyan értelmű közlemény, hogy a debreczeni czivisek semmiképen sem óhajtanak megvalni a kiellen pusztá természeti de hagyományos szépségétől is. Nagyot tévedt, az az irás, ha azt hirdeti, hogy a mi „polgártársaink” csak konzervatív szelleműknél fogva és az oly sokszorosan megénekelt természet szépségeket következtében allanak erősen utjában minden „üdvös reformnak.

De ha mégis bekövetkeznék, a mitől előre felünk, hogy felvagdának gazdaközönységünk marhatenyésztésének az ereit, akkor — forduljunk ismét a kérdés poetikus oldala felé — előre mondhatom, hogy országos vásárok alkalmával csak mézesbábút, kanaváczt, legfinomabb mosdószappant meg csörgőt árulnak ezután Debreczenben. Karczagon is azoknak volt nagy kelendőségök . . .

Hej debreczeni vásár, régi híres debreczeni vásár!

Kertész István.

Urhatnámság.

Statisztikailag ki van mutatva, hogy a középosztály sehol Európában olyannyira el nem szegényedett, mint nálunk Magyarországon. Különösen nagy az elszegényedés az utóbbi évtizedekben. Szinte rohamosan terjedt, mint a járvány. A hasonlat pedig — fájdalom — annál találóbb, mert másnemű járvány előzte meg.

Nálunk, Magyarországon, minkentki ur akat lenni. Mert mindenkit a külseje, a vagyoni állása, vagyis inkább a külső látszat szerint ítélünk meg. Aki elegáns ruházatban jelenik meg, az tiszteletben részesül, aki hercegi borralalókat osztogat, aki számozatlan kocsiban jár, azt megsüvegelik és kiváltságos becsülésben vagyonszerzőnek tartják. Hogy ki van-e fizetve a ruházat, a szabó, a boltos, a cipész, hogy miből, honnan jut kocsira, mulatságra, minő viszonyok között él a család, az mellékes, azzal senkisésem törődik.

A fő a csillogás, a külső fény. Ez minden és ez elég. Ha port hintünk a világ szemébe, annál inkább imponál, sőt irigységet kelt.

— Lám ez teheti, bizonyosan ügyes, élelmes. És szemesé a világ.

És ez a gondolkodás epidemiaszerűleg terjed. És ennek nyomán jár a vetélykedés. Ha a szomszéd naponként kávéházba jár, ha két cselédet tart, ha négy tál ételt eszik, mi is úgy véljük, hogy ez nekünk is dukál, sőt inkább. Mert ha Z éknek három szobas lakásuk van, akkor minket négy szoba illett meg. Hadd irigykedjek X, hadd puszkadjon.

Ebben a véget nem érő vetélykedésben ebben a liczitalásban nemzeti romlás rejlik. Miért, hogy oly kevesen veszik észre? Miért, hogy fel nem tartóztatható? És miért, hogy haszontalan minden intelem és fenyegető figyelmeztetés!? A mai társadalmunk bűneinek tetemes része az urhatnámságból származik.

Mert nem az a kérdés, hogy ki írja meg és telik e, hanem az, hogy ha X. megteheti, miért nem tehetném én is! Ennek a gondolkodásnak a folyamata aztan a bűnök egész lajstroma. Legfőképpen pedig az úgynevezett könnyű bűnöké. A csalások és sikasztások 90 százaléka, miként a statisztikailag szinten ki van mutatva az urhatnámság eredendő bűnéből származik. Csak 10 százalék jut a megelhetés okából és a „veletlen alkalomból” keletkezett csalási és sikasztás esetekre.

Bizony ezek elszomorító adatok, sőt megdöbbentők. Származnak pedig főként abból a sajátságos körülményből, hogy egyik-másiknak sikerül az uras élet, mert sikerült a törvénytkijátszania.

— Hát ha nekem is sikerül és akkori ur vagyok!

A mi pedig a dolognak ezt a részét illeti, az új büntetőjogi novella, amelyen most — igazságügyminiszterünk, Plósz Sandor dolgozik, alaposan javítani fog a mai helyzeten. A körmönfent gazságok és alattomos cselszövények, amelyek eddig kijátszották a törvény betűjét, a közel jövőben érik a méltó bünhődést. De ez nem elég. Társadalmi felfogásunkat kellene alaposan megváltoztatni, a munkának, a becsület, tisztességes munkának kell nagyobb becsületet szereznünk. Tanulnunk kellene a külföldtől iparkodást, szorgalmat és takarékosagot. És akkor gyarapodnék a nemzeti vagyon.

Délutáni levél.

(Három debreczeni munkásról.)

Nem kapával, kaszával munkálkodnak ők hárman Debreczenért. Írók és művészek ők. De a munkás nevére is érdemesek; mert hiszen a hü debreczenifi szeretetével, lelkes hevével és az Istenadta szép tehetséggel működnek, munkálkodnak Debreczen dicsősítésén, hogy Debreczent a maga való, vonzó magyarképében ösmerjék meg mindenhol és hogy gyarapodjanak, szaporodjanak nagy magyar városunknak az igazi barátjai, mert igazi barátokra mindnyájunknak szükségünk.

De térjünk a nevekre át. Lovász Jánost, a debreczeni népeleti képek zamatos tollu, finom megfigyelésű, mély érzésű íróját, Dóczy Józsefet, — az

országzerte dalolt kedves magyar népdaloknak íróját és szerzőjét értem és Harangi Györgyöt, a ki mint műkedvelő fényképész a fényképezetet valószínű művészetté emelte és pompásabbnál pompásabb igazi mesteri festménytárgyakat ábrázoló debreczeni képeivel a debreczeni élet ösmertét terjeszti nemcsak első képes lapjainkban, hanem a nemzetközi művész és versenykiállításokon is, melyek első kiállításokkal koszorúzzák műveit.

Ők hárman igazán érdemes debreczeni munkások, az író mesteri leírásaival, a dalköltő felkapott és kedvelt magyar dalaival, a művész mesteri fényképfelvételével ösmertetik, népszerűsítik a debreczeni látszólagosan egyhangú, szürke homok alatt lüktető igazi erős, ősmagyar, mély nemzeti érzéseket és megnyilvánulásokat.

Ők most hárman írásban, dalban, képekben a Hortobágyot, a Délbábok hazáját, az ősi tiszta kálvinista magyar életet bemutató országvilág népének a fővárosi Uránia színpadon, a hol már e hónap 15-én színre kerül az érdekes, eredeti magyar mű.

A Lovász János író-tolla, a Dóczy József dalszerző tehetsége és a Harangi György képalkotó művészete, az ők Debreczen és népe iránt érzett nagy szeretetök által termékenyítve és lelkesítve sikerét, — az életelevenségét biztosítják a „Délbábok hazájának.”

Szeretettel dicsérem és említem fel Debreczennek ilyen derék, munkás fiait.

Szabad Hajdu.

NAPI HIREK.

Debreczen Kossuthért.

Jeleztük, hogy a városi tanács a Kossuth születésnapjának 100-ik évfordulója alkalmából a törvényhatóság által az ünnepély rendezésére kiküldött bizottságba Körner Adolf, Bészler Károly tanácsnokokat és Szabó Kálmán jegyzőt küldte ki. A polgármester mint ennek a bizottságnak elnöke tegnap már szét is küldte a meghívókat, melyben e hó 8-án pénteken d. u. 5 órakor a városháza nagytermében ülésre hívja össze a bizottságot, hogy a rendezendő s tervezett ünnepélyek részleteit megállapítsák.

A debreczeni lelkészválasztás.

A presbytérium végleg megállapította a lelkészválasztás aktusainak mozzanatait. E megállapodás szerint a lelkészválasztás augusztus 30-án, reggel 8 órakor kezdődik a Nagytemplomban, hol az elnökség a pályázók neveit, a választás sorrendjét és feltételeit kihirdeti. A presbytérium szavazólappal látja el a választásra jogosult egyháztagokat és küldöttségei által gondoskodik a rend fentartásáról. — A Nagytemplomból szavazásra mennek a hívek. A

szavazások két helyen, az egyházkerület tanácstermében és a Kossuth-utcai felsőbb leányiskolában történnek. A szavazásokat az egyházi törvények értelmében küldöttségek ellenőrzik, mely küldöttségekbe az egyházmegye s az egyház egyenlő arányban küldi tagokat. E küldöttségek szedik és számlálják össze a szavazatállásokat. A presbytérium végül elhatározta, hogy a pályázó lelkészek meghallgatására hivatalosan nem küld ki küldöttségeket.

Emléktábla a Komáromi házon.

A Csokonai kör — mint ezt már megírtuk — emléktáblával készül megjelölni a Komáromi házat, a melyben a Rákóczi Ferenc szabadságharczát, a daliás kurucz időkét berekesztő szatmári békekötés feltételeit Károlyi Sándor kurucz és gr. Pálffy János labancz fővezérek megállapították. Ez a történelmi nevezetességű ház akkor Komáromy György főbíróé volt; de 1740 körül örököséi 5 ezer frton eladták a városnak. Azó a Debreczen város bírja s most a rendőrfőkapitányság használja vastagfalú, boltozatos alacsony szobáit. A városi tanács egyik közelebbi ülésében a Csokonai kör kérelmére örömet egyezett bele a tervezett emléktábla felállításába. A márványtáblát illendő ünnepélyvel valószínűleg októberben leplezik le.

Volt debreczeni diák művészi sikerei.

Azt bizonyosan kevesen tudják, hogy Szikszay Ferencz a Párisban élő és ma már nagy hírű festőművész egykor Debreczenben is tanult. Azóta az évek küzdelmei után az eredeti, nagy művészi tehetségű diák a művészek között első helyre emelkedett és most a következő érdekes hírt közli a művész felől a Magyarország:

„Szikszay Ferencz festőművész Párisból hazatérkezvén, lement a nagy magyar Alföldre, hogy vázlatokat fessen tiszavideki képsorozatához. Jelenleg a Tisza-Körös partján dolgozik, a csongrádi híres magyargazdának Eszes Mátyásnak tanyáján. A vázlatokat a jövő évben fogja a művész Párisban bemutatni, a hol körülbelül 150—200 festményből álló gyűjteményes kiállítást rendez George Petitnél, vagy Sedelmayerrel. Külföldön ez lesz a legelső nagyszabású kiállítása a kedvelt magyar művészeknek, akit a francia művészek körében már is nagyra becsülnek s kollektív kiállításának sikeréhez nagy reményeket is fűznek. Ez a bemutatkozás bennünket is érdekel, mert ez az első alkalom, mikor Párisban csoportos kiállításban fogják a nagy rónaságot, az Alföld tanyaeletével és a Tiszavidek nádasával a francziáknak is bemutatni. Aki pedig egyszer látta a magyar Alföldet, az meg is fogja szeretni benne a magyar föld poézisét.

Pár szó a közelgő papválasztáshoz.

A presbytérium nagyon helyesen úgy határozott, hogy küldöttséget nem küld ki a debreczeni lelkészi állásra pályázott és jelölt lelkészek szónoklatának a meghallgatására. Most idevonatkozólag a közönség köréből figyelemreméltó levelet vettünk, hogy ugyanis apályázó lelkészeket kellene sorshuzás utján meghívni Debreczenre, hogy egyik

vasárnap egyik, másik vasárnap másik prédikáljon a debreczeni nagytemplomban azok előtt, akik választóik lesznek. Mert papot nem a presbyterium, de mint jelen esetben 10 ezernyi választó választ, hogy tehát a választók megösmerehessék a pályázó lelkészeket, a levélíró ajánlja a foganatosítását a fentieknek. Mi a magunk részéről figyelemre méltónak tartjuk a levélíró által felvetett módot, de mivel már augusztus 30-dikára kivan tűzve a papválasztás, az idő rövidsége miatt alig tartjuk ezt kivihetőnek. Mindenesetre jól esik megállapítanunk, hogy a hívek ennyire lelkiön viselik a papválasztás ügyét.

Jókai Mór czáfolata.

Néhány lap azt írta a minap, hogy a Vadnay Károly utóda a hivatalos Budapesti Közlöny szerkesztői állásában Jókai Mór lesz s hogy a miniszterelnök erre nézve már megállapodásra jutott Jókaival. E hírre Jókai Mór most a következő czáfolatot teszi közzé:

Ama hírlapi közleményt, mely szerint Széll Kálmán miniszterelnök ur a Vadnay Károly után üresen maradt szerkesztői állásba engem szándékoznék behelyezni s eziránt velem tárgyalt és megállapodásra jutott volna sietek megczáfolni. A miniszterelnök ur velem e tárgyról soha sem beszélt, se velem megállapodásra nem jött, a mint hogy az említett hivatalos állást nem is tartanám általam elfogadhatónak. Jókai Mór dr.

Öngyilkos aggastyán.

Egy öreg ember életének alkonyán követett el tegnap öngyilkosságot. Szabó Ferencnek hívják. Az igaztalan sors súlyos csapásokat mért a 67 éves emberre, a ki egymás után vesztette el hozzatartozóit. Hazából kiűzetve, melyet adóság miatt elárvereztek, egy tanyára menekült. A fancsikai határban lévő Liptai-tanyán bérelt földet Nagy Péter bérletől, a kinek sokszor elpanaszolta szomorú sorsát. Tegnap reggelre két napszámost fogadott fel földjének megmunkáltatására, de ezeket már nem várta be. A kora reggeli órákban a csöszkunyhó czölöpére felakasztotta magát. A két napszámos mire kiért, már halva találta. Vizszatértek és jelentést tettek róla a rendőrségnek, honnan Bardócz András rendőrbiztos ment ki a helyszínére. Szabó Ferencz hulláját beszállították a közpórházba.

Elgázolt tehén.

Az éjjel a Budapest felől érkező személyvonat a 109 sz. órháznál a Szepes tanya közelében elgázolt kettehenet. A csendőrség vizsgálatot indított, kinek tulajdonát képezték a tehenek s kinek gondatlansága következtében kerültek a vonat elé.

Magyar ruha a papoknak.

A „F. M.-g.” írja: Az utóbbi napokban szép indítványt tett közé Kontra Aladár református lelkész, aki azóta nemes buzgalommal igyekszik közvéleményt teremteni eszméjének. Szóval, íróttal harczol azért, hogy a református lelkészek hivatalos egyenruhát állapítsanak meg maguknak önálló választással. A többi hitfelekezetek papjai ugyis

egyenruhában járnak. Miért ne tehetnék ezt a református lelkészek is, a kiknek szíve minden hazafias eszmére először dobban meg, kik vezetik a népet hazafias mozgalmakban? Két főszempont vezetí Kontra Aladárt. Egyik az a hazafias gondolat, hogy az ország protestáns lelkészakara, külsőleg is tegyen bizonyoságot magyarsága felől, a másik pedig az, hogy az egyenruha viselete emelné a református lelkészek tekintélyét, s nem állana fenn továbbra is az a visszataszítás állapot, hogy míg a ruhájukról könnyen felismerhető római-katholikus, sőt a hazafiatlan rácz és oláh papok is élvezik, bárhol jelennek meg a papi állásukat megillető tekintélyt — addig a protestáns lelkész, elvész a hasonlítottatú sokaság között. Helyenvalónak és nagyon is elfogadhatónak találjuk mi is a Kontra Aladár szép indítványát. Igenis, kell a református lelkészi kar öltözködésébe bizonyos egyöntetűséget és magyarságot bevinni. A magyar egyház papjai járjanak egyforma magyar ruhában. Igy illő ez hozzájuk, akik első terjesztői a magyar kulturának. Ohajtható volna, hogy a református lelkészek minél előbb határoznának ebben az ügyben és elfogadnának egy bizonyos kötelező öltözködési formát. Kontra Aladár lelkész társai körében is nagyban buzgókodik, hogy szép eszméjét megvalósítsa. Minden bizonynyal sikerülni fog ez neki, mert a hazafias református lelkészi kar nem idegenkedhetik ilyen mozgalomtól.

Kossuth és az emigránsok utódai.

A Kossuth-ünnep rendező bizottsághoz a külföldről is nap-nap mellett érkezik bejelentés, melyekben a külföldön élő magyarság szíve szólal meg. Érdekesek a bejelentések, mert tanúságot tesznek arról, hogy a külföldre szakadt magyarság nagy része szívvel-leléssel hazá gondol s részt ker legnagyobb honfűtársának ünnepléséből. Ezek közt a levelek között ugy eredetire, mint tartalmára nézve különös értéke van annak, melyet Busky József, a párisi katonai akadémia tanára intézett a bizottság elnökéhez, Lakatos Miklóshoz. A levél így hangzik:

Tisztelt Polgártárs!

Tudomásunkra jutott, hogy Kossuth Lajos 100 dik születése napját a magyar nemzet méltóan akarja megünnepelni a fővárosban. Én és velem azon több mint 600 tagot számláló egyesület, melynek élén állok és melynek tagjai egytől-egyig született magyarok, de kik külföldön élünk, s bár tagjaink egy része Angliába, Olaszországba, Svajcra, Amerikába költözött, kik tehát már a külföld polgárai vagyunk, testületileg akarunk e magasztos napon Budapestre jönni, hogy a nagy Kossuth nyugvóhelyére, továbbá Klapka sírjára Petőfi szobrára s az aradi hősvértanuk sírjára kegyeletünk jelölül koszorut helyezünk és hazánk iránti hűségünknek ezzel is jelét adjuk.

Eljöhethünk-e mindnyájan?

Mi mind elhalt 1848—49-iki honvédek gyermekei s unokái vagyunk, kik nagyobb részt már külföldön születünk, egyesek idegen nőt vettek feleségül, keveset, sőt

sokan semmit sem beszélünk magyarul, édes anyanyelvünkön és mégis gyermekeinkkel együtt megmaradtunk jó magyaroknak, s ami fő — életre-halálra Kossuthistáknak!

Azon reményben, hogy megérjük a boldog napot, hogy, mielőtt örökre lehunyjuk szemünket, leborulhassunk egyszer az édes anyaföldre, s ott néhány boldog órát tölthetünk, kérem önt s a bizottságot polgártársaim nevében is, hogy a budapesti szállodai viszonyok felől engem tájékoztatni sziveskedjék.

Paris, 1902. július 25.

Hazafias üdvözléttel

Busky József,

a párisi szajnai katonai akadémia tanára,

Egy „szemérmetlen” levél.

A „Debreczen” aug. 5-diki számában „Lapkiadó és szerkesztőség” czim alatt mi is megemlékeztünk a „Magyarság” szerkesztőségében beállott meglepő szerkesztő változásról. Leközlöttünk egy „Pesti Napló”-ban megjelent közleményt, a magunk részéről a következő megjegyzésekkel kísérve azt:

„A „Magyarság” czimű, erős nemzeti irányban szerkesztett újságnál meglepő változás állott be, melyről már nevezett újság is hírt ad, megható könnyek között siratva el felelős szerkesztőjét, Benedek Elekét, a magyarságnak, magyar irodalmunknak ezen kiváló büszkeséget. E változással még foglalkozni fogunk, egyelőre közöljük a Pesti Napló-ban megjelent következő közleményt: . . . következik az olvasóink előtt ösmert közlemény és a „Magyarság” szerkesztőségének volt tagjai részéről kiadott nyilatkozat.

Eddig rendben volnánk.

Ámde most következik a szegedi „Meteor” szerinti csomópont. Egy levélke borítékában, melyet — úgy hisszük, igazat adnak nekünk olvasóink — joggal nevezhetünk — „szemérmetlen” levélkének. Ez a levélke Budapesten, augusztus 6-ik napján kelt. „Ngs. Debreczen napilap főszerkesztőjének Debreczen.” van czimezve. A boríték fejére „Magyarság” czimke van nyomtatva és pedig „felelős szerkesztő Benedek Elek” nevével. A belső levélpapíron szintén a „Magyarság” czimkéje van nyomva és alatta „főszerkesztő dr. Györfly Gyula, felelős szerkesztő Benedek Elek” szerepelnek, az ő nevek alatt pedig a következő „szemérmetlen” levél, mely bizonyítja, hogy a nyári hőség zavarólag hat a kiskorú agyvelőkre. A levélke ugyanis így hangzik:

„Nagyságos uram!

Olvasom a Debreczenben, hogy mily modorban tárgyalják önök a lapuknál beállott változást. Nézetem az, hogy bár nagyságod századizáról rokona Benedek Elek urnak, míg Györfly Gyula ur képviselőtárs a a dologban érintve van, a neve alatt megjelenő lapnak ilyen álláspontot elfoglalni nem szabad. Ha elfoglal mégis — ez világos rosszakarat és képviselőnek képviselővel szemben tanusított politikai szemérmelensége.

Megjegyzem, hogy Györfly ur e levélről mit se tud. Ez az én nézetem. Vállalom érte a felelősséget.

Budapest, 902 VIII/6.

(bélyegzővel alányomva)

a „Magyarság”
szerkesztősége.
Gondos Sándor.

Eddig a „szemérmetlen” levél, melyre csak igen kevés megjegyzésünk van, mivel nincs szerencsénk ösmerni Gondos Sándor urat, noha talán Debreczenben kerülnek olyan urak is, a kik ösmernék őt, de kivel illetőleg levelével mégis kénytelenkedve foglalkozunk, noha ez az ur magát „A Magyarság” szerkesztőségének bélyegzőjével is hitelesítve beszél. Mi azonban nem tudjuk, melyik „Magyarság” szerkesztősége nevében? — Ugyanis a levélpapíron és a levél borítékján „felelős szerkesztő Benedek Elek” van megnevezve, aki pedig már megvált a levél keltezése előtt a laptól, miért is ajánljuk a figyelmébe a mélyentisztelt Benedek Elek mesternek, hogy a neve alatt miként kalózkodnak ismeretlen uraságok. Kérjük, intse le ezt, nehogy hasonló írásoknál szerepeljen az egész hazában köztisztelt neve — czégerül. De viszont a „Magyarság” új szerkesztőjét is, a ki tudunkkal ezidőszert csiktaplóczai Lázár Elemér ur, figyelmeztetjük, ügyeljen jövőre a szerkesztőségi bélyegzőre, mert azzal illetéktelen kezek is visszaélhetnek. Mi ugyanis feltételezzük csiktaplóczai Lázár Elemér urról, a „Magyarság” ezidőszert felelős szerkesztőjéről, ha valami mondani valója van, annak az elmondását nem bizza a szerkesztőségi bélyegzővel az egész Magyarság szerkesztősége nevében hitelesített Gondos Sándor urra.

Egyébként vonatkozással a „szemérmetlen” levélben foglaltakra, kijelentjük nem tudjuk, hogy Benedek János főszerkesztőnk, országgyűlési képviselő rokona-e vagy sem Benedek Elek mesternek, de az tény, hogy a „Magyarság” szerkesztőségénél beállott meglepő változásról adott közleményeinkbe sem írásban sem szóval nem folyt be, sőt még bizonyos nevezetű Gondos Sándor urnak fentközlött levelét sem olvasta, minthogy az arra, a fenforgó körülmények között, nem is lett volna érdemes. Jelen sorok, mint az előző közlemények a felelős szerkesztőtől származnak, a ki panaszkodott esetben a „politikai szemérmelenség” esetét nem látja fenforogni, hanem inkább az általunk visszatartott toladó, fogadatlan prókatori levélben lát szemérmelenséget”. de ezt a nyári hőség hatásának tudja be. **Felelős Szerkesztő.**

Letört Bimbó.

Salánki Mihály polgártársunk kis leánya Katalin kilencz hónapos korában e hó 7-én reggeli 9 órakor meghalt. Temetése folyó hó 8-án délután 5 órakor Garai-utca 8. számú háztól a ref. egyház szertartása után a hatvan-utcai temetőbe fog örök nyugalomra letétni. Béke lengjen porai felett.

Dr. Szász Adolf fogorvos

2 heti időtartamra a Pöstyén-fürdőbe utazott.

„Antirost” és „Flammentod.”

Egy idő óta ezen új fogalom a sajtóban többfelé feltámadt. Tisztelt olvasóinkat mindenesetre érdekli ezen kémiai termék közelebbi származása, mibenléte és célja. Az „Antirost” és a „Flammentod” a rozsdá, illetve a tűz ellen védő festék, mely az ismert Kind és Herglotz kémiai gyárában legújabb idő óta készül. Ezen védőszereknek valóságos felforgató szerepük van az építészeti — és az ipartéren, mert a külső benyomással egyszersmind egy präservatív hatást gyakorolnak idő és tűz ellen. „Antirost” egy fekete rozsdavédő, gyorsan száradó és erősen fedő mázólo festék, mely főképp vasnál talál alkalmazást azonban

éppen olyan jó szolgálatot teszen fa, csement, beton és falak mázolásánál is. Egy mázolás „Entirost“-tal nagy melegben változatlanul megmarad. Az „Antirost“ használhatósága ezért nagyon sok oldalú, így a vasut terén, a hajóépítészetnél, a bányás és kohóüzemnél és a magas építkezésnél stb. stb. igénybe vehető. — A „Flammentod“ szintén egy, az időnek ellenálló mázoló festék hasonló kitűnő hatással mely a fakó, ércz, stb. stb. tűz általi pusztulását védi. Különösen megjegyzendő, hogy e védő és szepítő „Flammentod“ által a mázolás nem okoz nagyobb költséget. Amint más közönséges olajfesték használatánál. Tehát az „Antirost“ és a „Flammentod“ ezen nagy fedőképeségű két festék, amint ezebből látható, rendkívül hasznos találmányt képez.

Ügyvédi iroda áthelyezés.

Dr. Bakonyi Samu ügyvédi irodáját Piacz-utca 87. szám. dr. Losonczy-féle házba helyezte át.

Közvetítő intézet áthelyezés.

Schwarz Márton, évtizedek óta fenálló közvetítő és tudakozó intézetét, Miklósetca 1 sz. alól augusztus hó 1-én Piacz-utczára, Miskolczy házba a megyeháza mellé helyezte át.

Az ujságíró főiskola.

Azzal a hírrel kapcsolatosan, hogy a berni egyetemen a zsurnalisztika tanszékét fel akarják állítani a **Figaro** igen jóízű kritikáit közül.

A zsurnalisztika tanára következő témát adja fel hallgatóinak.

Suzette kisasszony, a Hostilités színház tagja, a Rue de Rivoliban tegnap elvesztette Lulu-fajú kutyaeskáját, mely a Pelletane nevre hallgat.

Ezt a hírt minden tanítványnak öt különböző irányú lap szájaize szerint, ötféle módon kell feldolgoznia. Ime, a legsikerültebb munka:

Az előkelő világ lapja: Suzette kisasszony, a Hostilités színház előkelő művésznője, mikor hazafelé ment, hol férje s hét szép szőcske gyermeke várta, utközben a Rue de Rivoliban elvesztette kutyaeskáját, mely az u. n. Lulu-race-ból való. Ez alkalommal említjük meg, hogy a sardiniai herceg ő felsége csak nemrég fejezte ki legmagasabb bámulatát a kis eb szépsége fellett. Pelletane — ez a kedves kis eb neve. — Ő felsége Böotia királya ajándékozta a művésznőnek akkor, m. d. Ő felsége talbeki kastélyában hangversenyezett.

Ujdonságokat közlő reggeli lap. („Martin.“) A bájos kis Suzette elvesztette kutyaeskáját. Igen kéri a becsületes megtalálót, hozza vissza. Meg csak azt jegyezzük meg, hogy aki az utcán hangosán olvassa a hirdetésünket, annak külön e célra alkalmazott munkatársaink egy-egy automobíllra vagy zongorára való utalványt fognak a zsebébe csempészni.

Komoly politikai estilap („Temps.“) Bármilyen is legyen jelenleg a politikai helyzet a Balkánon, melynek egyensulya — nem habozunk aggodalmunknak kifejezést adni — nemsokára erős ingadozásnak lesz kitéve; feltéve, hogy nem fog sikerülni a békét rövid időn belül helyreállítani, — bármily nagy legyen másrészt hajlandóságunk arra, hogy várakozó álláspontot foglaljunk el — mégis meg kell említenünk azt a csapást, mely Suzette kisasszonyt, a Hostilités színház tagját érte, Lulu-fajú kis kutyaja nyomtalanul eltűnt.

Heves ellenzéki lap. (Rocheport.) Megint gyalázat! Rouvier kompromittálva! Lépin, a rendőrfőnök elfogatása küszöbön áll!! Már nem elégednek meg azzal, hogy a miniszteriumban lophatnak, most már nyílt utcán lopnak világos nappal. Suzette kisasszonyt tegnap a Rue de Rivoliban alárczos rablók támadták meg s elrabolták kis kutyaját. A deficit minisztere ablakából nézte ezt a gaz merényletet, arczán pokoli mosolylyal. Holnap lerántjuk a leplet erről a titokról s meg fogjuk nevezni a gaz merénylőket! Le az alárczsal!!

A szépirodalmi lap. Suzon, Suzette, egy lebegő grácia, kinek arca fehér, mint a frissen leesett hó végig ment a Rue de Rivolin. Mögötte döcögött jökedvűen a kis Pelletane. A kis aranyos allatkának valami jutott eszébe, elmaradt s így vesztette el szegény kis Suzette kutyaeskáját.

Anna-bál Balatonfüreden.

(Level a fürdőből.)

Zala, Somogy és Veszprém vármegyék intelligenciájának találkozó helye volt Balatonfüreden folyó hó 2-án az Anna-bál, a mely maskor is a hazai fürdők leglátogatottabb és legsikerültebb nyári mulatságai közé tartozott. Az idei Anna-bál is ugy erkölcsileg, mint anyagilag a legfényesebben sikerült. A táncszalon teljesen megtelt a három vármegye legszebb asszonyaival és leányaival. Ott voltak a táncmulatságon Zala, Somogy és Veszprém vármegye előkelőségei, köztük: báró Daniel Ernő volt miniszter, Horváth Kálmán, Márkus Sándor, Barthodejszky kuriai bírák, Markus Jenő író stb. Jelen voltak még: Báró Daniel Ernőné, Jókai Mórné és még számos előkelő asszony és leány.

A jökedvű fiatalság Kiss Jancsi budapesti primas bandájának pompas cigány muzsikája mellett kiváló-kiviradtig jarta a kopogos magyar táncokat. A bálrendező bizottság lelkes és agilis tagjai voltak: Bubiés Tivadar Zalavármegye aljegyzője, Moys Bogomér hajóskapitány fürdőfelügyelő és Langer István szolgabíró, fürdőbiztos.

Ezeken kívül a bál fényes sikeréhez nagyban hozzájárult a fürdő tevékeny és népszerű igazgatója Luigi Valerian is, a ki Moys Bogomér fürdőfelügyelővel karöltve minden lehetőt elkövet, hogy a fürdőző közönség kellemes szórakozást találjon. Ilyen élvezetes szórakozást nyújtott a közönségnek Bendinek zongora művész hangversenye, a ki brilliáns technikájával valósággal elragadta a közönséget.

A művelzetnek és a szórakozásnak allandó tusculanuma a balatonfüredi szinkör, hol Somogyi Karoly nagyváradi szingagató kitűnő társulata terja előadásait. A „zsába“, „A képviselő ur“, „A Sabin nők elrablása“, „Válasz után“ stb. vígjátékok kepezik a műsort.

A szietársulat egyik része Kaposvárt játszik. Az itten működő tagok közül: Erdei I. (színházi titkar), Szarvasi Sándor, H. Novak Irén, Benkő Jolan, Krasznay A., Bognár János emelendők ki, mint Somogyi szietársulatának kiváló erői.

A napokban az itten nyaraló Blaha Lujza is fog vendégszerepelt a szinkörben Nemzetünk csalóányának fellépte — iránt máris óriási érdeklődés mutatkozik a szépsámu fürdő közönség körében.

Debreczenből itt üdülnék: dr. Karsa István tanár és családja, Glück Venczel és családja, Szegedy Gyula, Burger József, dr. Magoss György és Szabó Irma színésznő. — Igazán kar, hogy városunkból oly kevesen

keresik fel ezen gyönyörű fürdőtelepet, melynek levegője s vize bármely tengerparti fürdő levegőjével és vizével vetekedik és a mellett minden ízében magyar.

B. S. J.

IRODALOM.

Legujabb művek.

Kerpely Kálmán, a debreczeni m. kir. felsőbb gazd. taninteztet kiváló igazgatója és a gazdasági tudományok terén a külföld előtt is elősmert érdemes szaktudós és tanár „A párisi kiállítás dohányjai és dohánygyártmányai“ról könyvet irt. A nagybecsű és laikusokra is igen érdekes mű külön nyomat a „Köztelek“-ből. Számos rajzok díszítik. A budapesti Patria irodalmi vállalat nyomása. 2 kor.-ét kapható a szerzőnél. Részletes ösmertetésére még rátérünk.

A kiegyezkedés. Irta Csávolszky Lajos. Ára 1 kor. Politikai röpirat. A Légrady testvérek nyomdaja. E napirenden levő országos érdekű nagy kérdéshez helyes érzéssel és tollal szól hozzá a Kossuth pártnak ezen régi tagja.

A Dugonics társaság jelentése az 1901 évről. Irta Békeli Antal főtitkar. Szegeden. A Dugonics társaság 1902. évi kiadása. Elefant esont papírra van nyomva. Igen díszes kiállításban mutatja, miként lehet igen sokra hivatott, ugynevezett előkelőbb irodalmi társaságnak is a felolvasó asztal mellett, melyebb hatások és barázda törés nélkül átángubálni egy esztendőt. Egyedüli siker két könyvnek a kiadása, mely közül Szeged népe ezimű néprajzi mű becses. Az évi jelentésre, ha időnk engedi, még visszatérünk.

Erdélyi fürdők. ásványvizek. Irta dr. Hankó Vilmos. Az Erdélyi Kárpát Egyesület ezelszerű kisebb alakú, bekötött kiadása. Ára 1 kor. A kik Erdély fürdőit a gyógyhatást, az odavalo közlekedés, a tartózkodás, fentartás költségeit megakarják ösmerni és hasznosan akarják értékesíteni, azokra becses ez a mű, melynek alapos összeállításáért elősmertést érdemel a szerző.

Damjanich Fiairól érdekesítő, hazafias érzésektől áthatott szép magyar könyvet irt Farkas Ernő, a jeles, a hazafias irodalmunk terén lankadatlan kitartással, sikerekkel működő fővárosi magyar író, a kinek ezen Damjanich és fiainak remek eziműkével díszített művét a Damjanich asztaltársaság adta ki. A könyv tiszta jövedelme Damjanich éreszobrának első alapja lesz. A könyv ára nincs kitüntetve. A könyvet, már a kitűzött nemes ezélt is tekintven, addig is a legmelegebben ajánljuk mind a magáosnak, mind az egyesületnek, míg a hazafias és regényes művet ösmertethetjük. Hisszük, hogy minden magyar hazafias örömmel segíti elő a kezdeményezést, hogy a győzhetetlen hősmártir Damjanich tábornoknak éreszobra birdesse és tartsa fent az örök időkhig emléket. A mű megrendelhető minden k. nykkereskedésben.

Paulus.

Aratás után.

Asztagokba van gyűjtve az egész ország termese, zugó gépek verik ki a kalaszból a szemet, a gazdának hosszú időn át aggodalmas arczáról eltűnhetik a boru. — Mert addig, a míg a magtarban nincsen a termés, mindig elég ok van az aggodásra. Egy egész esztendő reménységét szétfosztja az időjárás szeszélye, egész évi munkát

tönkre tehet a fagy, a jégeső, sőt még a nap perzselő heve is.

Bizony bizony ahhoz a parányi buzaszemhez, a mit késő ősszel, vagy kora tavasszal elvet a földműves, hosszú hónapokon át tartó aggodalom van fűzve. A tőkepénzes aranyait megvédi mindentől az aczél pénzszerény. — az egyedüli veszély azokra a piac szeszélye, amde ennek a buza is alá van vetve, a gyárosnak szintén nincs oka az aggodásra, készítményeit csak értékesítés alkalmával fenyegetheti veszély, de hát itt segítségül hívhatja az emberi leleményességet, a bányaszt, a kereskedőt még kevésbé érheti baj, mint a gazdát, akinek igazán küzdeni kell minden elemmel, le kell azoka igazni, ha azt akarja, hogy munkájának valami eredménye is legyen.

De végre is eljutott oda, hogy a buza ott van garmadába gyűjtve a magtárban. Aczélos nehéz buzaszem mind, az elvetett mag jó talajra talált, nincs más hátra, mint pénzzé tenni az egész termést. Ez mutatja meg leginkább, érdemes volt-e érte fáradni és aggodni.

Tavaly az egész ország évi termése kitett: 347 millió métermázsát, az idén, ha igazak a hivatalos termesbecslések 433 millióra lehet számítanunk. A mult év ilyen tájában a buza ara a budapesti piacon 820 frt volt métermázsánként az idén pedig 7-720 forint. Ha már most összevetjük a számadatokat, belátjuk azt, mennyire mind egy a gazdára nézve, akár jó, akár közepes akár pedig rossz a termés. Minden elemi csapásnál gonoszabbak a rossz igazán türelmetlen értékesítési viszonyok. Mert a buza árakat minalunk nem a termézetes szükséglet szabja meg, hanem a budapesti börze. Ott pedig nem az eladó, a gazda az ur, hanem a vevő.

Ha már most hozzávesszük azt, hogy a kisgazda, sőt maga a középbirtokos és nagybirtokos sincs abban a helyzetben mind, hogy buzáját a budapesti piacon értékesít hesse, hanem a legtöbbje ott kénytelen eladni, ahol termett, akkor igazán furcsa dolgokat látunk. Vidéken a termést a gabonaügynökök veszik össze. Nem a budapesti árakat fizetik, hanem ennél jóval kisebbeket. A külföldi utat úgy hívják, hogy ügynöki jutalék és szállítási költség. Ez a két összeg oly nagy, amilyenek azt az ügynök akarja. Ha nagy a termés, nagyobb; mintha kevés termelt, mert hiszen ha egyik másik gazda megköti magát, és nem adja a buzáját, van helyette száz, a ki két kezelt adja, annak bizonyára jobban van a pénzre szüksége. A végső eredmény aztán az, hogy mikor elvan adva a termés s az ara ott van a gazda zsebében, egyik évben éppen olyan helyzetben van, mint a másikban. Egygarással se marad több pénze az idén se. szeptemberre októberre kezdheti a kalváriát járni, kezdheti a kölcsönkerést, a hitelre való élést. Ezen a helyzeten nem segít más, minthogy ha megváltoztatjuk a mai értékesítési viszonyokat.

A budapesti tőzsde megrendszabályozását, a fedezetlen határidő üzlet eltörlését esztendőök óta sürgeti az országos gazdaszövetség sikertelenül. A képtelen buzaárakat a fedezetlen határidő üzletnek köszönhetjük. Németország, Ausztria eltörlötte — nálunk még várhatunk erre. A gazda azonban nem várhat, ha ez így tart meg évekig, senki se akaszthatja meg a végromlást.

Gondoskodni kell tehát olyan eszközökről, amik a helyes értékesítést előmozdítják. Van ilyen is, az egész országot átfogó gabonarakta szövetségi hálózat gyökeresen segíthetne a bajon. — Egy dologtól bizonyosan megóvna: a szenzalók kizsákmányolásától.

Érthetetlen dolog, hogy nálunk, ahol a

önsegély minden fajtája oly rohamosan gyökeret vert, a gabonaértékesítő szövetkezetek nem tudnak terjedni. Pedig hát az értékesítés szabályozása épp oly fontos érdeke az országnak, mint a hitelviszonyok javítása vagy az áruuzsora megtörése. Ez is uzsora, amde annak a legrejtettebb formája, ezt a törvényt aligha fogja valamikor üldözni, ezen csak a társadalom szívós, vállvetett munkája fog segíteni, feltéve, hogy lesz annak vezetőiben elég erő felrázni azt zsinbadtságából. — Az az egy pár gabona értékesítő szövetkezet, ami most is működik, arról győz meg, hogy ez a munka hálás volna.

Fogjunk hozzá.

Cs.

CSARNOK.

Vaterloo.

Ereckmann—Chatrián elbeszélése után fordította: **ifjabb Mórincz Pál.**

Már rég tovalovagolt a tábornok, de még szakadatlan morajlott a lelkes éljen kiáltás. Magam is megvoltam elégedve. Hisz mind az igaz valót tárta fel a császár szöze. A poroszok, osztrákok, oroszok akkor egyre csak a népek jogát, felszabadítást doboltak. Az 1813-dik esztendő kezdetén ígért népszabadságot hirdető ígéreteseik hazugságoknak bizonyultak.

Csak az ifjuságot akartak ellenünk tüzelni az alkotmányos ígéreteseikkel. Ledobták az álarcot, még, a mit adtak is, vissza vonták. Olybá tekintetem ezeket a gazokat, a mit a szőszegő férfit. Ők a népeket jaszották ki, Csak az a semmire való, nyavajgós gondolat töltötte el, vezérelte őket, hogy gyerekeiknek, magzataiknak, jónak, miként igazságtalannak biztosítsák, megtartsák a legjobb népet zsaroló hatalmat és biboros trónokat. És kutyába vették mindnyajan az isteni törvényeket.

En így fogtam fel a heiztetet. Nekem igen tetszett a császári szözet. Ugy véltem, még Goulden atyus is kielégednék vele, hisz a császár az emberi jogok biztosításáról és védelméről sem feledkezett meg benne. Már pedig a szabadság, egyenlőség, testvériség nagyesszéi, melyek az embert az emberrel egyenlővé teszik, mindebből származnak.

Ezek az erős, őszinte szavak fölötté emelték és tüzeltek bátorságunkat. Az öreg katonák még kaczarásztak is:

— No, most nem dobbanunk le az első lépésre, de mi rohanjuk meg a poroszokat.

Sőt még a puskaport sem szagolt ujonczok is neki vidámodtak, elevenedtek. A Buche Janesi czimbora szeme, miként vadmacska szeme ragyogott. Az utszélre ült és egy kövön fenegette, csiszolta a kardja élet, majd a penge élet a bakkancs talpon próbálgatta. Mások ismét a szuronyt köszörülték, ismét mások a fegyverkövét hozták rendbe; szóval készülődött mindenki, mint midőn harcra vártunk másnapra. Az ilyen pillanatokban ezer gondolat cikázik a fejünkben. A homlok összeránczolódik. Az ajk egymásra csukódik. Mogorva, fenyegető a tekintete, az arca mindegyiknek.

A nap mind alább-alább hanyatlott a gabona kalászos mezőségen. Csoportok váltak ki a táborhelyről. Vizért, fáért, élelemért ballagtak a faluba. Hagyma, só, sőt még egész fertály marhahus is került.

Tűzek gyultak fel. Kiderültek az arczok, midőn a tábort fizekben rotyogni-

kezdett a leves. A régebbi eleményekből az egyik Lützent, a másik Auszterlitzot, ismét más Wagram, Jena, Friedland diadalmas napjait emlegette volt, volt ki Spanyolországban, Portugáliában hadakozott, szóval szóba került a világ minden része. Mindegyik egyszerre akart beszélni, de csak azoknak az öreg veteránoknak akadtak hallgatóik, a kiknek a karján már több pászománt is jelezte, hogy rég idők óta szolgáltnak. Ezek igen pompás elbeszélők voltak. És még a földön le is rajzolták a különféle csaták hadvonalait. Oly élénk volt az előadások, hogy szinte magunk előtt láttuk a nevezetes jeleneteket.

A czinkanalat mindegyik a gomblyukába dugta és magában bizonyosan így számitgatott az öreg czimbora:

— No, ez bizonyosan jó leves lesz... Hisz pompás, kövér hus fő a levében.

(Folyt köv.)

Szerkesztői üzenetek.

A Tiszapartján című verset küldje be a „Természet” budapesti folyóirat szerkesztőségének. Alighanem közölni fogják. Mi nem közöljük.

A székely kérdés és mentés eszközeiről írott jóindulatu cikkét kérjük a felesleges czafrangoktól szabaddítva, rövidebbre összevonni, akkor közölhetjük. Annak a vitatására, hogy van e székelykérdés, nem szükség olyan hosszúra eresztett bevezetést írni! Persze, hogy van! azt ma már a dolgok folyását figyelemmel kísérők nem vonják kétségbe; de mivel tehát nem vonták kétségbe, minek azt lapokon keresztül bizonyítani, hogy de bizony van. Tessék mindjárt áttérni a bajokra és bajok orvoslásának az eszközeire és pedig főképpen, hogy a székelytestvérek segítségére miként sielhet társadalmi uton az alföldi gazdagabb nagy magyar társadalom. Oly gyakorlott tollból, már varhatjuk a tömörebb, magvasabb cikket.

Egy júliusi napon című terjengős és azt is mondhatjuk: meglehetősen elcsépeelt tárgyú külföldi ut-és tájleirást, mely az ősmertető könyvek leírásaira emlékeztet minket, nem közöljük. De igenis szívesen közlünk öntől, ki más hozzánk beküldött cikkelyében, olyan jóérzésű, felfogásu és magyar szemű cikkirónak mutatkozott, természetesen kellő simitással, nemzeti érdekű vagy helyi alapú cikket. Hisz ön oly derék magyar család környezetében él és Debreczennek is gyökere fia levén, hogy hivatott tolmacsolni polgárságunk bajait, örömeit és a gazdag, szép magyar vidékünknek a leírásait. Tisztelt barátunk, tehát ilyen irányban próbálkozzék és mi jóindulattal segítünk önnek, hogy legyőzze az újságbaváló írás mestersége kezdetének nehézségeit. Ha szavunkat fogadja, ön valóban még hasznos szolgálatokat tehet a polgárságnak, édes véreinek.

Bírálat versének a címe. A mi bírálatunk azonban nem kedvező. Eféle röpke, gyöngye ötletre alapított versikkkel, csakugyan igaza volt a bájos kisasszonyának, nem érdemes a nevére hirbe hozni. Mi sem hozzuk hirbe, hogy már ön is helitaaskodik, sőt talán már abszinttal is enyhíti a beképzelt keserűségeit? Öntől mi már egy-két igen szép és őszinte magyaros költeményt közöltünk, melyek után jobb, komolyabb véleményt aiktunk önről; tehát ne rontsa ezt el. Küldjön valami afélet, mint egyszer azokról a... harangokról. Ezt a versét nem közöljük. Hisszük, hogy a szép szemű kritikus is meglesz velünk elégedve?

Kinyitott a... Nem közölhetjük, mert t. barátunk — megbocsásson — ez igen döcögős valami. A nyári hangulatot egyedül a „tűzliliom” képviselné benne. De a száraz göröngyök között ez is lehervadt. Jobbat kérünk és várunk. Esetleg valamely rövidebb léleketű tárczát népünk életéből vagy szokásából. A hajduságon sok ilyen anyag kallódik kiaknázatlanul. Pedig mindig csak nem pöngethetjük azt a lantot. Hamar reánk unna a nagyérdemű közönség.

APRÓ HIRDETESEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Csere kerestetik.

Szomolnoki (Szepesmegye) intelligens zsidó család 13 éves leány helyett megfelelő cserét keres. Czim a kiadóhivatalban.

Korpa István malmai házhoz szállítva legolcsóbban kapható Deutch Albert és fia cégnél Hatvan utca.

500—600 mmázsa

finom esemege fajsziót megvételre keresek. Kepes Sándor ezet raktára Piacz 26.

Tanuló füszerületbe

teljes ellátás mellett azonal belépésre kerestetik. Czim a kiadóban.

Honvéd tiszthelyettesi egyenruhát keresek megvételre. Czim a kiadóhivatalban.

Egy csinosan betorozott szoba külön bejárattal minden órán kiadó Verbóczy u. 4.

10042—10043.
1902.

Ló és szarvasmarha eladás.

A város törzsménéséből kiselejtezt és számfelletti kancza és herélt lovak a **folyó évi augusztus hó 10-dik napján** tartandó országos lóvásárban, a törzsgulyából kiselejtezt és számfelletti tehének és borjúk pedig a **folyó évi augusztus hó 11-ik napján** tartandó országos barom vásáron mindenkor délelőtt 9 órakor megtartandó nyilvános árverésen fognak eladatni.

Miről a venni szándékozók azzal értesítetnek, hogy az eladatni rendelt lovak és szarvasmarhák a város eprekertli telepén megtekinthetők.

Debreczen, 1902. Julius 31.

A városi tanács.

Kind és Herglotz

vegyészeti gyár

fiók : Budapest, V., Visegrádi-u. 4.

Ajánlják gyártmányait és pedig :

„ORIGINAL-ANTIROSZ”

(rozsa ellen védőfesték), legtartósabb és rozsa ellen védő fekete mázolófesték vas, stb.-nek.

„Original-Flamentod”

(tűz ellen védő festék) tűz és vihar elleni mázolófesték, mely fat, követ ércet stb.-t tűzvész ellen védelmez.

Használali utasítás és ajánlatok kívánatra bérmentve.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostáival szemben.

A Beocsini Cementgyárak

egyedüli raktára és képviselete

Stegmüller Árpádnál

Debreczen, Kölcsei utca 3.

„Legnagyobb raktár.”

Az építésekhez ajánlom — friss portland és román cementemet (idei gyártmány.) Most érkezett friss gipszet. Kőbányai sárga és piros disztéglát, a legolcsóbb árak mellett, elsőrendű minőségben.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek. Telefon 254.

Melichár vetőgépek

12. 14. 16. 18. 20. 22. 24. soros

leszállított ár mellett

Bächer lánczos eke 22 frtért

kizárólagosan csakis

Klein Jakab

gépraktárában kapható Piacz-utca 26., a nagy trafik udvarán.

Zala drill sorvetőgép 17 soros.

Alkalmi vétel ugyanott 400 koronáért.

A ki nem védekezik, az nem szüretel!

A szőlő OIDIUM betegsége ellen

egyetlen biztos hatású szer a dr. Aschenbrandt féle

Réz kénpor.

Leszállított ára Budapesten :

50 kilogrammos zsákokban a kilogramm 46 fl., — 10 és 5 kilogrammos zsákokban a kgr. 50 fl.

Használata olcsóbb, mert kevesebb kell belőle, biztosabb, mert a lombhoz tapad, a szél le nem fujja, ajánlatosabb — mert a mustot nem bűdösíti — mint a tiszta kénpor vagy kénmáj.

A szőlő érését sietteti, a termés minőségét javítja.

Ott, ahol eddig a peronospora nem jelentkezett még az idén, ott a rézkénpor egyuttal a peronospora ellen is mentesíti a szőlőt s így a harmadik permetezés elmaradhat. Ez pedig lényeges költségmegtakarítás.

Számos magyar gazda bizonyítványa kívánatra megküldetik.

Megrendeléseket elfogad a

„Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“ Budapest V. Alkotmány-u. 31.

Megrendeléseket elfogadnak a vidéki megbízottak is.

Egyedül valódi angol THIERRY BALZSAM

Közegészségügyileg megvizsgálva és véleményezve.

Az üvegek felszerelése keresk. törvényszéki mintavédelem alatt áll.

Allein echter Balsam
aus der Schutzensel-Apotheke
in Pregrada
J. Thierry in Pregrada
Zürich-Baslerstrasse

E balzsam belőleg és külsőleg használ : 1. Utólrhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a melnek kóros bajainál, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyít a legrégibb bajokból is. 2. Kötő hatása van torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a hideglelést. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor, szélgyöresét s a tagrángatásokat. 5. Megment az aranyeres fájdalomtól s kigyógyít a Hämorrhoidákból, szeliden mozdítja elő a székélést s a vér tisztulását, javítja az étvágyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, üres fogaknál és szájróhadáskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felöltő fogást, a szájnak s a gyomornak bűzét. 7. Nagyon jó gyógyszer kül és beibajoknál, u. m. sebeknél, lázhólyag, szemölcs, égési sebek, fagyos tagoknál, ruh és kiütések, megszünteti a fejfájást, szagatást, rheumát, fülbántalmakat stb. Csak mindig vigyázzunk a mellékelt zöld mezejű apácza-védjegyre! Hamisításoktól legjobban óvakodunk, ha egyenesen gyárból Ausztria-Magyarország minden állomására franco rendelünk 12 kicsi vagy 6 dupla üveget 4 koronáért, Bosznia és Herzegovinában 4 kor, 60 fillér. Kevesebb nem küldetik. Szétküldés előrefizetés vagy összeg utátvétele mellett.

Miért szenved ön?? Hiszen önnek, amely gyógyulása bizonyos még akkor is, ha sebe bármily régi, sőt a fájdalmas operációt is elkerülheti, ha a valódi Thierry A. féle Centifolia kenőcsöt használ, mely rendkívül vonzó, a sebek gyógyításában valamint a fájdalmak enyhítésében utáérhetlen. A valódi Centifolia-kenőcs alkalmazható : a szoptatók mellkeménykedésének, a tej elapadásának, az orbáncznak eseteiben, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak s csontvesedések, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl. : üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbnukulus és ráknál; végre pokolvar, körömméreg, körömgülys, a lábna járás közben történt kisebélése, fagyás és égés okozta sebek, a betegek és gyermekek tekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzúgás stb. esetében. 2 tégely csomag csomagolással, postadíjjal együtt 3 kor. 50 fill. Temérdek elősmoró levél megtekinthető. Utánzatok vételétől óva intek mindenkit és arra ügyeljünk, hogy „Schutzensel Apotheke des Thierry (Adolf) Limited in Pregrada“ a tégelybe van-e égetve. Eme két gyógyhaifásban utólrhetetlen szer soha nem romlik el, sőt mentül régebb, annál jobb, nem árt a szernek a fagy, sem meleg s ezáltal télen nyáron szétküldhető. Mindenkor hatással van s alkalmazása esetén könnyen bevárható az orvosi segítség, természetesen nem szabad hatástalan utánzásokhoz nyulni, melyért csak haszontalanul elpredáljuk a pénzt, hanem mindig tartson minden család késznlében e világhírű, olcsó, megbízható, a mellett ártalmatlan szerből. A hol nem bizonyos, hogy az én kitűnő szerem, ott ajánlatos egyenesen tőlem hozatni. Cím: Apotheke Thierry (Adolf) Limited Schutzensel-Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Főraktár: Budapest Török József, Zágrábnak Mittelbach S. és Bécsben Brady C. gyógyszerészeknél.